

Vec C-264/23

**Zhrnutie návrhu na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 98 ods. 1
Rokovacieho poriadku Súdneho dvor**

Dátum podania:

24. apríl 2023

Vnútroštátny súd:

Rechtbank Amsterdam

Dátum rozhodnutia vnútroštátneho súdu:

22. február 2023

Žalobkyne:

Booking.com BV

Booking.com (Deutschland) GmbH

Žalované:

25hours Hotel Company Berlin GmbH

Aletto Kudamm GmbH

Air-Hotel Wartburg Tagungs- & Sporthotel GmbH

Andel's Berlin Hotelbetriebs GmbH

Angleterre Hotel GmbH & Co. KG

Atrium Hotelgesellschaft mbH

Azimut Hotelbetrieb Köln GmbH & Co. KG

Barcelo Cologne GmbH

Business Hotels GmbH

Cocoon München GmbH

DJC Operations GmbH

Dorint GmbH

Eleazar Novum GmbH
Empire Riverside Hotel GmbH & Co. KG
Explorer Hotel Fischen GmbH & Co. KG
Explorer Hotel Nesselwang GmbH & Co. KG
Explorer Hotel Schönau GmbH & Co. KG
Fleming's Hotel Management und Servicegesellschaft mbH & Co. KG
G. Stürzer, GmbH Hotelbetriebe
Hotel Bellevue Dresden Betriebs GmbH
Hotel Europäischer Hof W.A.L. Berk GmbH & Co KG
Hotel Hafen Hamburg. Wilhelm Bartels GmbH & Co. KG
Hotel John F GmbH
Hotel Obermühle GmbH
Hotel Onyx GmbH
Hotel Rubin GmbH
Hotel Victoria Betriebs- und Verwaltungs GmbH
Hotel Wallis GmbH
i31 Hotel GmbH
IntercityHotel GmbH
ISA Group GmbH
Kur-Cafe Hotel Allgäu GmbH
Lindner Hotels AG
M Privathotels GmbH & Co. KG
Maritim Hotelgesellschaft mbH
MEININGER Shared Services GmbH
Oranien Hotelbetriebs GmbH

Platzl Hotel Inselkammer KG
prize Deutschland GmbH
Relexa Hotel GmbH
SANA BERLIN HOTEL GmbH
SavFra Hotelbesitz GmbH
Scandic Hotels Deutschland GmbH
Schlossgarten Hotelgesellschaft mbH
Seaside Hotels GmbH & Co. KG
SHK Hotel Betriebsgesellschaft mbH
Steigenberger Hotels GmbH
Sunflower Management GmbH & Co. KG
The Mandala Hotel GmbH
The Mandala Suites GmbH
THR Hotel am Alexanderplatz Berlin Betriebs- und Management GmbH
THR III Berlin Prager-Platz Hotelbetriebs- und Beteiligungsgesellschaft mbH
THR München Konferenz und Event Hotelbetriebs- und Management GmbH
THR Rhein/Main Hotelbetriebs- und Beteiligungs-GmbH
THR XI Berlin Hotelbetriebs- und Beteiligungsgesellschaft mbH
THR XXX Hotelbetriebs- und Beteiligungs-GmbH
Upstalsboom Hotel + Freizeit GmbH & Co. KG
VI VADI HOTEL Betriebsgesellschaft mbH & Co. KG
Weissbach Hotelbetriebsgesellschaft mbH
Wickenhäuser & Egger AG
Wikingerhof GmbH & Co. KG

Hans-Hermann Geiling (Hotel Präsident)

Karl Herfurtner (Hotel Stadt München, e.K.)

PRACOVNÝ DOKUMENT

Predmet konania vo veci samej

Žalobkyne požadujú, aby súd konštatoval, že keď používali doložky o najlepšej cene (tzv. Bestpreisklauseln), nekonali nezákonne. Žalované navrhujú, aby súd rozhodol, že žalobkyne sa použitím týchto doložiek o najlepšej cene dopustili porušenia európskeho práva hospodárskej súťaže.

Predmet a právny základ prejudiciálneho konania

Vnútroštátny súd predkladá na základe článku 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ďalej len „ZFEÚ“) prejudiciálne otázky, ktoré sa týkajú doložiek o najlepšej cene v rámci článku 101 ods. 1 ZFEÚ, a predovšetkým sa pýta, či tieto doložky musia byť klasifikované ako pridružené obmedzenia alebo či sú v rozpore s týmto článkom. V druhom prípade považuje vnútroštátny súd za nevyhnutné získať usmernenia týkajúce sa výkladu, aby mohol definovať trh relevantný pre transakcie, ktoré sa realizujú prostredníctvom online služieb hotelových platforiem, v rámci možného uplatnenia nariadenia Komisie (EÚ) č. 330/2010 z 20. apríla 2010 o uplatňovaní článku 101 ods. 3 Zmluvy o fungovaní Európskej únie na kategórie vertikálnych dohôd a zosúladených postupov (Ú. v. EÚ L 102, 2010, s. 1).

Prejudiciálne otázky

1. Má sa široká a úzka doložka o najlepšej cene v rámci článku 101 ods. 1 ZFEÚ považovať za pridružené obmedzenie?
2. Ako sa má pri uplatnení nariadenia č. 330/2010 definovať relevantný trh, keď sa transakcie uskutočňujú cez online platformu cestovnej kancelárie, na ktorej ubytovacie kapacity môžu ponúkať izby a môžu nadviazať kontakt s cestujúcimi, ktorí si cez platformu môžu rezervovať izbu?

Citované predpisy Európskej únie

ZFEÚ, článok 101 ods. 1 a 3

Nariadenie Komisie (EÚ) č. 330/2010 z 20. apríla 2010 o uplatňovaní článku 101 ods. 3 Zmluvy o fungovaní Európskej únie na kategórie vertikálnych dohôd a zosúladených postupov (Ú. v. EÚ L 102, 2010, s. 1)

Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2022/1925 zo 14. septembra 2022 o súťažeschopných a spravodlivých trhoch digitálneho sektora a o zmene smerníc (EÚ) 2019/1937 a (EÚ) 2020/1828 (akt o digitálnych trhoch) (Ú. v. EÚ L 265, 2022, s. 1)

Oznámenie Komisie z 9. decembra 1997 o definícii relevantného trhu na účely práva hospodárskej súťaže Spoločenstva (Ú. v. ES C 372, 1997, s. 5; Mim. vyd.: 08/001, s. 155)

Commission Staff Working Document z 8. septembra 2020, Evaluation of the Vertical Block Exemption, SWD (2020) 172 final

Zhrnutie skutkového stavu a konania

- 1 Spoločnosť Booking.com BV prevádzkuje online platformu na rezervovanie ubytovania a v jej činnosti ju podporuje okrem iného Booking.com Deutschland (ďalej spoločne len „žalobkyne“). Žalobkyne neurčujú, aké izby sú ponúkané na platforme, ani to, za akú cenu, o tom rozhodujú ubytovacie kapacity samy. Na platforme žalobkyní môžu cestujúci vyhľadávať ubytovanie, porovnávať ho a rezervovať. Žalobkyne ďalej poskytujú doplnkové služby, okrem iného zákaznícky servis a systém hodnotenia. Pre cestujúcich je platforma bezplatná a pre ubytovateľov je zaujímavá na základe (nepriamych) účinkov networkingu, predovšetkým, čím viac cestujúcich využíva platformu.
- 2 Ubytovacie kapacity vrátane tých, ktoré ponúkajú žalované, spoločnosti založené podľa nemeckého práva, v prípade ktorých ide o majiteľov alebo prevádzkovateľov hotelov, platia žalobkyniam províziu, keď si cestujúci rezervuje ubytovanie a nestornuje ho. Ubytovacie kapacity môžu okrem platformy využívať pre svoje izby alternatívne online aj offline distribučné kanály (takzvaný „multihoming“).
- 3 Do 1. júla 2015 používali žalobkyne v zmluvách uzatvorených s ubytovateľmi takzvanú širokú doložku o najlepšej cene. Podľa tejto doložky nebolo ubytovacím kapacitám dovolené, aby prostredníctvom vlastných distribučných kanálov alebo distribučných kanálov prevádzkovaných tretími osobami ponúkali izby za nižšie ceny ako na platforme žalobkyní.
- 4 Bundeskartellamt (Spolkový úrad pre hospodársku súťaž, Nemecko) v konaní proti inej online hotelovej platforme rozhodnutím z 20. decembra 2013 konštatoval, že tzv. široká doložka o najlepšej cene, ktorá bola porovnateľná s doložkou žalobkyní, je v rozpore tak s európskym, ako aj nemeckým zákazom kartelov, a zakázal jej používanie. Toto rozhodnutie potvrdil Oberlandesgericht Düsseldorf (Vyšší krajský súd Düsseldorf, Nemecko) v konaní vo veci sťažnosti.
- 5 Po dohode s francúzskym, talianskym a švédskym orgánom pre ochranu hospodárskej súťaže žalobkyne 1. júla 2015 nahradili tzv. širokú doložku o najlepšej cene tzv. úzkou doložkou o najlepšej cene (ďalej spoločne len „doložky o najlepšej cene“). Podľa tzv. úzkej doložky o najlepšej cene ubytovacie kapacity nemohli prostredníctvom svojich vlastných predajných kanálov ponúkať izby za nižšiu cenu ako za cenu na platforme žalobkyní. Táto úzka doložka

o najlepšej cene bola do 1. februára 2016 súčasťou zmlúv uzatváraných s ubytovateľmi.

- 6 Rozhodnutím z 22. decembra 2015 Bundeskartellamt konštatoval, že úzka doložka o najlepšej cene žalobkyní je v rozpore s európskym aj nemeckým právom hospodárskej súťaže, a zakázal jej používanie.
- 7 Žalobkyne proti tomu podali sťažnosť na Oberlandesgericht Düsseldorf (Vyšší krajský súd Düsseldorf), ktorý vo svojom rozhodnutí zo 4. júna 2019 okrem iného rozhodol, že úzka doložka o najlepšej cene síce obmedzuje hospodársku súťaž, ale je potrebná na to, aby za služby, ktoré poskytujú žalobkyne, zaručila primeranú odmenu. Podľa názoru Oberlandesgericht Düsseldorf (Vyšší krajský súd Düsseldorf) teda úzka doložka o najlepšej cene nie je v rozpore ani s nemeckým, ani s európskym zákazom kartelov a v zmysle toho zrušil zákaz, ktorý rozhodnutím vydal Bundeskartellamt (Spolkový úrad pre hospodársku súťaž).
- 8 Rozhodnutím z 18. mája 2021 Bundesgerichtshof (Spolkový súdny dvor, Nemecko) v konaní vo veci sťažnosti rozhodol, že tzv. úzka doložka o najlepšej cene citelným spôsobom obmedzuje hospodársku súťaž medzi hotelovým platformami na príslušnom trhu a medzi hotelmi na trhu s hotelovými izbami. Bundesgerichtshof (Spolkový súdny dvor) tiež uviedol, že tzv. úzku doložku o najlepšej cene nie je možné klasifikovať ako pridružené obmedzenie a že nie je oslobodená podľa nariadenia č. 330/2010 ani sa na ňu nevzťahuje zákonné oslobodenie od európskeho alebo nemeckého zákazu kartelov.
- 9 Ďalej, v roku 2020 podal veľký počet nemeckých ubytovateľov (nie žalované) hromadnú žalobu s cieľom dosiahnuť pre dotknuté hotely náhradu škody, ktorú mali utrpieť v dôsledku doložiek o najlepšej cene a zneužitia dominantného postavenia zo strany žalobkyní (ďalej len „iniciatíva daBeisein“). Dňa 31. marca 2021 začali žalobkyne proti ubytovateľom zapojeným do iniciatívy daBeisein konanie na Landgericht Berlin (Nemecko). V čase podania návrhu na začatie prejudiciálneho konania toto konanie ešte prebieha.
- 10 Konaním na holandskom vnútroštátnom súde chcú žalobkyne dosiahnuť, aby konštatoval, že použitím doložiek o najlepšej cene sa nedopustili protiprávneho konania. Žalované naproti tomu požadujú, aby súd rozhodol, že žalobkyne použitím týchto doložiek o najlepšej cene porušili článok 101 ods. 1 ZFEÚ, a teda konali nezákonne.

Hlavné tvrdenia účastníkov konania vo veci samej

Pridružené obmedzenie

- 11 **Žalobkyne** uvádzajú, že doložky o najlepšej cene predstavujú pridružené obmedzenie, pretože zmluvy, ktoré uzatvorili s ubytovacími kapacitami, majú

pozitívny/neutrálny vplyv na hospodársku súťaž a tieto doložky sú neoddeliteľne spojené so službami a pre služby potrebné.

- 12 Žalobkyne tvrdia, že doložky o najlepšej cene boli zavedené preto, aby zabránili nekalému nezaplatenému používaniu ich služieb na online rezervačných platformách (takzvanému parazitovaniu). Bez takých doložiek totiž cestujúci a ubytovacie kapacity môžu využiť investície žalobkyní do funkcií vyhľadávania a porovnávania, zatiaľ čo pre žalobkyne by tieto investície neboli návratné.
- 13 **Žalované** nesúhlasia s tým, že doložky o najlepšej cene predstavujú pridružené obmedzenie. Tvrdia, že tzv. úzka doložka o najlepšej cene nie je nevyhnutná, pretože jej zrušenie v roku 2016 nebolo spojené s citeľne negatívnymi dôsledkami pre činnosť žalobkyní. Ďalej uvádzajú, že žalobkyne nepreukázali, že neexistujú žiadne možnosti predstavujúce menší zásah, ako zakročiť proti parazitovaniu.

Definícia trhu

- 14 Podľa názoru **žalobkyní** predstavuje trh pre rezervovanie a predaj cestovného ubytovania relevantný trh. Zdôrazňujú, že online rezervačná platforma má ako platforma dve strany a jej v prípade sú, tak z pohľadu hotelov, ako aj cestujúcich, rôzne online a offline distribučné kanály subsituovateľné, a teda tvoria jednotný trh.
- 15 **Žalované** tvrdia, že pre služby online hotelových platforiem existuje samostatný (nemecký) trh, pretože iba tieto platformy ponúkajú kombináciu vyhľadávania, porovnávania a rezervovania. Online predaj hotelových izieb teda nemôže byť nahradený offline predajom.

Zhrnutie odôvodnenia návrhu

Prvá prejudiciálna otázka

- 16 Vnútroštátny súd konštatuje, že nejednotnosť ohľadne otázky, či je doložka o najlepšej cene ako pridružené obmedzenie vylúčená z pôsobnosti článku 101 ods. 1 ZFEÚ, existuje nielen medzi žalobkyňami a žalovanými. Vyplýva to z rozhodnutí, ktoré vo veci doložiek o najlepšej cene vydal Bundeskartellamt (Spolkový úrad pre hospodársku súťaž, Oberlandesgericht (Vyšší krajský súd) aj Bundesgerichtshof (Spolkový súdny dvor).
- 17 Vnútroštátny súd okrem toho poukazuje na to, že tak tzv. široká, ako aj úzka doložka o najlepšej cene v Belgicku, Francúzsku, Rakúsku a Taliansku sú medzičasom zákonom zakázané, pričom spomína aj vec, o ktorej v súčasnosti rozhoduje Landgericht Berlin (Krajský súd Berlín) a v ktorej ide o rovnakú problematiku. Odpoveď na prvú prejudiciálnu otázku je preto nevyhnutná na to, aby sa v Únii zabránilo protichodným rozhodnutiam.

Druhá prejudiciálna otázka

- 18 Vnútroštátny súd sa domnieva, že vzhľadom na vývoj v oblasti európskeho práva hospodárskej súťaže nie je jasný spôsob, ako sa má definovať trh pre online služby hotelových platforiem.
- 19 Z oznámenia Komisie z 9. decembra 1997 o definícii relevantného trhu na účely práva hospodárskej súťaže Spoločenstva podľa názoru vnútroštátneho súdu vyplýva, že pre definíciu relevantného trhu pre určitý výrobok je relevantná substituť dopytu. Špecifické produktové funkcie online služieb hotelových platforiem – žalovanými označené ako „vyhľadanie, porovnávanie a rezervovanie“ – síce ukazujú smer pri definícii relevantného trhu, ale nepostačujú na jeho definovanie.
- 20 Vnútroštátny súd poukazuje aj na dualitu argumentov žalovaných. Žalované na jednej strane zastávajú názor, že distribučný kanál cez vlastnú webovú stránku hotela patrí k inému trhu, na druhej strane tvrdia, že doložka o najlepšej cene eliminuje „horizontálnu súťaž“ medzi online distribúciou cez platformu žalobkyní a nepriamym predajom samotnými hotelmi. Z posledného argumentu možno podľa názoru vnútroštátneho súdu odvodiť, že hotely cez svoju vlastnú webovú stránku cítia konkurenčný tlak platformy žalobkyní a že tento trh je väčší ako trh online služieb hotelovej platformy. Vnútroštátny súd pritom odkazuje na rozhodnutie Komisie z 30. mája 2011 o existencii jednotného trhu pre online predaj leteniek cez online platformy a vlastné webové stránky leteckých spoločností (COMP/M.6163, C(2011) 3913, bod 25).
- 21 Vnútroštátny súd okrem toho poukazuje na aktuálny vývoj v európskom práve hospodárskej súťaže, ktorý môže byť relevantný pre definíciu trhu. Komisia má revidovať svoje oznámenie z 9. decembra 1997 o definícii relevantného trhu na účely práva hospodárskej súťaže Spoločenstva, na tento účel bol už uverejnený pracovný dokument (Staff Working Document z 8. septembra 2020, Evaluation of the Vertical Block Exemption, SWD (2020) 172 final). Vnútroštátny súd sa domnieva, že obsah tohto pracovného dokumentu sa vyznačuje paralelami s názorom, podľa ktorého sa netreba zamerať tak na definíciu trhu, ako na určenie tlaku hospodárskej súťaže, ktorý prichádza z rôznych strán. Z toho tiež vyplýva, že aj zohľadnenie iného prístupu, ktoré si prajú žalobkyne, pokiaľ ide o ich pozíciu ako platformy, ktorá má dve strany, má širší základ. Vnútroštátny súd okrem toho odkazuje na nariadenie 2022/1925 o regulácii digitálnych platforiem, na novšie nariadenie, ktoré má upraviť trhové správanie najväčších podnikov, ktoré poskytujú služby platforiem, pretože doterajšie možnosti na to nepostačovali.
- 22 Vnútroštátny súd je presvedčený, že vo svetle vyššie uvedených trendov v oblasti európskeho práva hospodárskej súťaže panuje nejasnosť ohľadom spôsobu definície trhu v rámci článku 101 ods. 1 ZEFÚ.